

בגט אינם אלא מפני תיקון העולם (כן כתב רשב"ם. ויש אומרים שלר"א גט ללא זמן פסול).
 אבא שאול אומר: אם כתוב בו 'גרשתיה היום' — כשר אפילו ללא ציון הזמן.
 א. מרשב"ם משמע שלאבא שאול אין כשר ללא 'היום' כי אין הוכחה שרוצה שיחול הגט משעת
 נתינתו. והתוס' חולקים וסוברים שאין צריך 'מהיום' אלא כשמתנה בגט 'אם ימות' או
 'כשימות' — שאז צריך להוכיח שמגרשה מעכשיו, אבל בלאו הכי אין צריך.
 ב. להלכה, גט שאין בו זמן לא תנשא בו. ואם נישאת — לא תצא אפילו אין לה בנים (אה"ע
 קכו, א). ואם כתב 'היום גרשתיה' — כשר כאילו נכתב הזמן (שם ז). ומשמע אפילו לא נכתב
 שום תאריך. ובשלטי הגבורים (פ"ב דגטין) כתב: דוקא כשנתברר על פי עדי מסירה שהיום
 זמנו. ולא משמע כן בפוסקים (בית שמואל סק"ג. עוד הקשה על הש"ג מהשוואת סוגיתנו לשטר שכתוב
 בו 'ממך', והרי אם צריך בירור בגט הכא נמי יצטרך המלוה בירור שהוא המלוה. ולא הבנתי הקושיא, הלא זו
 היא דחיית אביי, דלמא כר"א ס"ל דעדי מסירה כרתי. ואף אם לפי האמת 'ממך' כשר ללא בירור, היינו משום
 דלא חיישינן לנפילה, אבל י"ל שזמן בגט צריך בירור, ודחיית אביי עומדת למסקנא).

דף קעג

- ש. שני 'יוסף בן שמעון' הדריים בעיר אחת — מה דינם במקרים הבאים:
- א. אחד מהם הוציא שטר חוב על חברו.
  - ב. אדם אחר הוציא שטר חוב כנגד אחד מהם.
  - ג. אחד מהם הוציא שטר חוב על אחר.
  - ד. שניהם הוציאו שטר חוב על אחר, וביד אותו אדם נמצא שובר אחד המעיד שחובו ל'יוסף בן שמעון' פרוע.
- א. לסתם מתניתין, שני 'יוסף בן שמעון', אין אחד מהם יכול להוציא שטר חוב על חברו. הטעם מבואר
 בגמרא, שאעפ"י שאין חוששים שנפל מזה ומצאו חברו, שמה ביקש זה שיכתבו לו שטר כאילו הוא הלווה,
 וכאותה ששנינו כותבים שטר ללווה אעפ"י שאין מלוה עמו. וחזר והוציאו על חברו כאילו הוא המלוה.
 כיצד יעשו? — ישלשו (— יוסיפו שמות אבי אביהם). ואם היו משולשים — יכתבו סימן (כגון יוסף בן שמעון
 גויץ או לבן או גיחור, לזה מיוסף ב"ש שהוא ארוך או שחור. רשב"ם). היו שוים בסימניהם — יכתבו 'כהן'.
 היו שניהם כהנים או ישראלים — יכתבו דורות (— דור רביעי למעלה).
 בברייתא אחת שנינו שמוציאים שטר חוב זה על זה. ופרשו שאותו תנא סבר אין כותבים שטר ללווה עד
 שיהא המלוה עמו, ומסתמא שניהם היו נוכחים בכתביהם ולא הקפידו אהרדי, הלכך אין לחוש לרמאות.
- ב. המוציא שטר חוב על 'יוסף בן שמעון' ויש אדם נוסף באותו מקום שקרוי כן, ואין ידוע מתוך השטר מי
 הוא הלווה (וגם העדים אינם מזהים אותו. פוסקים) — אינו יכול לגבות בו, שדוחהו אצל חברו.
 לקחו שניהם נכס בשותפות או אחד מהם לקח מחברו, האם בעל חוב גובה אותו — נתבאר בבכורות מח.
- ג. דייקו ממשנתנו ששני 'יוסף בן שמעון' הדריים בעיר, יכול כל אחד מהם להוציא שטר על אחרים, ואין
 הלווה רשאי לדחותו לומר לא ממך לויתי אלא מחברך. ואילו בברייתא אמרו שאין מוציאים.
 ופרשו בגמרא מחלוקת התנאים; לדברי הכל אין חוששים לנפילה מיחיד, אלא נחלקו בשאלה האם אותיות
 נקנות במסירה, כי אז התופס בשטר קנה את החוב בקבלת השטר, או אין נקנות במסירה הלכך חוששים

שמא אין החוב שלו. או אפשר שלדברי הכל נקנה החוב במסירת השטר, רק נחלקו האם התופס בשטר צריך להוכיח שנמסר לו ואינו כפקדון בידו וכדו', או אין צריך להביא ראיה.

א. נחלקו הראשונים להלכה האם אותיות נקנות במסירה [ואפילו היה כתוב בשטר אדם אחר, אם מסרו לחברו לשם קנין — קנאו. ולדברי רבא אף בזה אין צריך להביא ראיה שקנהו. ערשב"ם], אם לאו.

ונפסק בשו"ע (מט,ז) שזה שהשטר בידו יכול לגבות בו.

ב. אם כתב 'יוסף בן שמעון' חברו הרשאה לזה התפוס בשטר, לדברי הכל יכול התופס לגבות בו (ערשב"ם).

ד. נמצא שובר ביד הלווה שפרע את חובו ל'יוסף בן שמעון' — שטרות שניהם פרועים.

אם יכתבו הרשאה זה לזה — יוכלו לגבות את החוב הקטן שביניהם. אבל אם יטען שפרע את שניהם וכתב שובר אחד להראותו לכל אחד מהם שיבוא — טענתו טענה ולא תועיל (ההרשאה (עפ"י רשב"ם וש"פ)).

שא. מה הדין במקרים הבאים?

א. האומר לבנו 'שטר בין שטרותי פרוע ואיני יודע איזהו'.

ב. האומר לחברו 'שטר לך בידי — פרוע' ויש לו כמה שטרות; 'חוב לך בידי — פרוע'.

ג. 'שדי מכורה לך'; 'שדה שיש לי מכורה לך' — ויש לו כמה שדות.

א. 'שטר בין שטרותי פרוע ואיני יודע אי זה הוא' — שטרות כולם פרועים. היו לאחד כמה שטרות — הגדול פרוע והקטן אינו פרוע, מפני הספק.

ב. אמר רבא: 'שטר לך בידי, פרוע' — הגדול פרוע והקטן אינו פרוע. 'חוב לך בידי פרוע' — שטרות כולם פרועים, כי אפשר לפרש 'חוב' על כל השטרות.

ג. 'שדי מכורה לך'; 'שדה שיש לי מכורה לך' — יד הלוקח על התחנתונה, ואין מכורה לו אלא שדה קטנה.

שב. כיצד הוא סדר גביית החוב מן הערב או הקבלן (= מקבל על עצמו לפרוע חוב חברו), באופנים הבאים:

א. ערב סתם.

ב. התנה המלוה מראש: על מנת שאפרע ממך שארצה, מהלווה או מהערב.

ג. קבלן.

ד. קבלן שנשא ונתן ביד.

סדר הגביה מן הערב / הקבלן כך הוא:

א. ערב סתם — אין למלוה להפרע מן הערב תחילה [שלא כדין הפרסים], גם אם אין נכסים ביד הלווה (פירוש, אין לו קרקעות ידועות. ולכך לא יפרע מן הערב, כי אולי יפרע לו הלווה מטלטלין. רבנו תם). אלא יתבע תחילה את הלווה לדין (גם אם הוא רחוק, ימתין לו או ילך למקומו לתובעו. ר"ת), ורק כאשר בית דין יפסוק שחייב לשלם והלה אינו נשמע לב"ד או שאין לו ממה להפרע או שממאן לבוא לבית דין (רשב"ם), וכל שכן אם מת הלווה או ברח — רק אז גובים מן הערב.

לדברי רבה ורב יוסף, כל שהלווה נמצא לפנינו, לא יפרע כלל מן הערב (גם אם הלווה מסרב לשלם או שאין לו) — שלא התחייב הערב אלא להעמיד לו אדם בדין, וכגון שהלווה מת או ברח, אז חייב הערב. ואולם רב נחמן הסיק שלא כדבריהם (והלכה כמותו בדינים).
מכר הלווה נכסיו — גובה המלוה מן הלקוחות תחילה ולא מן הערב (ראשונים).

ב. התנה 'על מנת שאפרע ממי שארצה' — אם יש נכסים (— קרקעות ידועות) ללווה, לא ייפרע מן הערב. ואם לאו — אינו צריך להמתין ללווה ולטרוח אחריו לדון עמו אלא יכול להפרע מן הערב (ואם ירצה ייפרע מן הלווה. ר"ת).

התנה בפירוש עם הערב לגבות ממנו תחילה — מחלוקת הראשונים האם יש תוקף לתנאי זה ככל תנאי בדבר שבממון, או שמא פטומי מילי בעלמא הוא.

ג. דין קבלן; אף על פי שיש נכסים ללווה, יפרע מן הקבלן (אם ירצה. רשב"ם). ורשב"ג חולק וסובר שאם יש נכסים ללווה, לא יפרע מהקבלן. ואין הלכה כרשב"ג בהלכה זו (רבה בר נח חנה בשם רבי יוחנן).
אם הלווה רוצה לפורעו, אי אפשר לתבוע מן הקבלן. וכן אם אין ללווה אלא זיבורית, א"א לגבות מן הקבלן אלא זיבורית (רשב"א).

ד. נשא ונתן ביד — יפרע מן הערב ולא מן הלווה.
לא נמצאו נכסים לקבלן — חוזר ללווה מדין 'שעבודא דרבי נתן' (ר"ת וש"פ).

לווה שמת והניח יתומים קטנים — נחלקו הראשונים האם גובה מן הערב או הקבלן.

דף קעד

שג. מהן לשונות קבלת ערבות ומהן לשונות קבלנות?

אמר רב הונא: 'הלווה ואני ערב / ואני חייב / ואני פורע / ואני נתן' — כולן לשונות ערבות הן. 'תן לו ואני קבלן / ואני חייב / ואני פורע / ואני נתן' — לשונות קבלנות.
'תן לו ואני ערב' — לשון ערבות. 'הלווה ואני קבלן' — לשון קבלנות (ר' יצחק).
לדברי רב חסדא, כולן לשון קבלנות הן מלבד 'הלווה ואני ערב'.
ורבא אמר להפך: כולן לשון ערבות, מלבד 'תן לו ואני נתן'.
וכן 'תן לו ואני קבלן' — לשון קבלנות (רשב"ם [ורשב"א]; רמ"א). ואין כן דעת הרמב"ם (וכ"ה בשו"ע קכט, יח).

מר בר אמימר אמר בשם אביו שהאומר 'תן לו ואני נתן' — אין למלוה על הלווה כלום. ודחו זאת, שאינו נפטר אלא בשנשא ונתן ביד.

א. הלכה כרבא, שהוא אחרון (רשב"ם ותוס' וש"פ).
ב. שטר שכתוב בו 'פלוגי קבלן' — הרי זו לשון קבלנות (ר"י ועוד).
ג. כל זה מדובר כשהלווה והמלווה באו בדברים ביניהם, אבל אם הערב בלבד דיבר עם המלווה שילוח לפלוני — אין לו על הלווה כלום (רא"ש).